

ERA CRASTA

Numerò 41 · Abriu 2005

Impresi sense adreça

Cale deth Nau Tunèl de Vielha –Joan Carles I

BENVENGUT SENSE RESÈRVES

Estimadi vesins de Vielha-Mijaran,

Eth passat dia 2 de març, tres minutes abantes dera ua de meddia, se produsic eth “cale” o traucament deth nau tunèl de Vielha- Joan Carles I. Tamb aguest motiu, er Ajuntament de Vielha vò hèr arribar a toti es vesins deth municipi, a trauèrs d’aguest monografic dera CRASTA, informacion sus er acte organizat peth Ministèri de Foment, en qué fòrça de vosati non poguèretz estar-i presents, e tanben quauques donades sus eth projècte deth tunèl, en tot demorar qu’ un còp acabades es òbres, quan s’ amie a tèrme era inauguracion, possiblament pendent er an 2006, pogam participar-i toti tamb er entossiasme e arragraiment qu’er ahèr merite.

Deishastz-me que vos diga que i a moments ena vida vidanta des qu’aucupam cargues publices que son de tan prigonda satisfaccion, que hèn a desbrembar es desengusti e trebucs, des quaus non ei mancat er ahèr diari d’un baile, e era perforacion deth dusau tunèl de Vielha- Juan Carlos I, ei tà jo un d’aqueri moments.

Era dubertura ath trafic rodat en 1948 deth tunèl de Vielha-Alfonso XIII, significuèc entàs aranesi era superacion deth secular isolament deth rèste der Estat espanhòu qu’era geografia mos auie impausat, daurint un nau e esperançador futur entàs abitants dera Val, ralentizant era emigracion e possibilitant era creacion de naues hònts de riquesa.

Era perforacion e dubertura deth dusau tunèl de Vielha, non ei mens importanta entà Aran, pr’amor que signifie ua mielhora tecnica e qualitativa de prumèr orde enes comunicacions, sustot en çò que tanh ara seguretat des usatgèrs, tèma aguest de vitau importància entà un parçan que recep cents de mils de visitants cada an, e qu’a hèt dera activitat toristica era sua principau hònt d’ingrèssi e eth motor dera sua economia.

Es caracteristiques techniques deth projècte remassen es mèss auançadas tecnologies en matèria de seguretat e hèn deth nau tunèl un exemple en aguesta matèria.

Coma baile de Vielha-Mijaran, tèrme municipau en quau se trafen es dues boques deth tunèl, voi deishar constància der esperit de dialòg establìt damb era Administracion der Estat e es empreses constructores entà qu’eth projècte tan soniat e de besonh deth nau tunèl de Vielha, s’amièsse a tèrme dera forma mens traumatica possibla entath miei ambient e era conservacion deth paisatge, e qu’es logiques prevencions deth consistòri non an estat obstacle insauvable entara realizacion deth projècte.

Volem mostrar era nòsta satisfaccion peth compliment, damb petiti retards, des placi de construccion e hèr vòts entà qu’era data prevista de dubertura ath transit deth nau tunèl sigue tanben ua realitat, qu’amassa damb era mielhora dera N-230, qu’estimam a d’amiar-se a tèrme damb critèris de sostenibilitat e respècte ath miei ambient, an de representar , sense cap de dubte, un nau e definitiu impuls entad aguest municipi e enta tota era Val d’Aran.

BENVENGUT SENSE RESÈRVES de cap de classe, eth nau tunèl, sustot pes elements de seguretat qu’incorpòre, donques era seguretat e era vida des persones an d’estar peth dessús de quinsenvolha auta consideracion de futur.

Joan Riu
Baile de Vielha

S U M A R I	1	Cale deth Nau Tunèl de Vielha –Joan Carles I
	2	Quauqua donada sus eth vielh Tunèl de Vielha-Alfonso XIII
	3	Quauques caracteristiques techniques e economiques deth nau Tunèl de Vielha- Joan Carles I
	4	Rebrembes de dus vesins de Vielha-Mijaran que trabalheren enes òbres deth Tunèl de Vielha - Alfons XIII

Quauqua donada sus eth vielh Tunèl de Vielha-Alfonso XIII

1926- Se bastís era carretèra d'accès des de Vielha ara boca nòrd.

1928- Vesita as òbres deth generau Martínez-Anido, ministre dera Governacion, que decidís qu'eth Tunèl passe de 4,60 m. d'amplada as 7 m. actuaus, entà perméter eth crotzament de veïculs, de çò que se dedusís qu'ère ja decidit destinar-lo a carretèra, non pas ath tren.

1929- Vesita deth general Primo de Rivera, president deth Directori Militar, entà inagurar era Centrau Idroelectrica deth Tunèl, e que se tradusic en un grana possada as òbres.

1931-1939- Es grèves e era Guèrra Civila, non afavorissen guaire er auançament des òbres.

Extrèta dera publicacion "50 ans dera dubertura deth tunèl de Vielha- Alfonso XIII, dera Fondacion Musèu Etnologic dera Val d'Aran" deth Sr. Arturo Calbetó.

1849- Publicacion deth "Diccionario Geográfico- Estadístico- Histórico de España y sus posesiones de Ultramar" de Pascual Madoz, qu'auie estat governador dera Val d'Aran en 1836. En era defense un projècte de tunèl a trauèrs deth Pòrt Vielh deth Hòro e era carretèra pera Ribagòrça enquia Lhèida.

1901- Presentacion deth projècte de Louis Rouviere, de construccion deth ferrocarril de Lhèida a Les, qu'includís era trauèssa deth Pòrt de Vielha tamb un tunèl.

1909- Sollicitud des bailes aranesi, ath Ministèri de Foment, dera inclusion enes pressupòsti deth tren electric de Lhèida enquia Les peth Pòrt de Vielha.

1924- Reivindicacion des bailes d'Aran ath rei Alfonso XIII, en audiència que les concedic en Barcelona eth 19 de mai, dera construccion deth Tunèl.

Vesita deth rei Alfonso XIII entara Val d'Aran es dies 6 e 7 de juriòl e insistència des autoritats deth besonh dera dubertura d'un pas practicable tot er an, en tot qu'es mainatges repetissen des de Tredòs enquia Pontaut "EL TÚNEL, QUEREMOS EL TÚNEL".

1925- Eth 7 de noveme s'adjudiquen es òbres deth Tunèl ara empresa J. E. SEGURA S.A. de Barcelona, tamb un pressupòst de 10.693.000 pessetes.

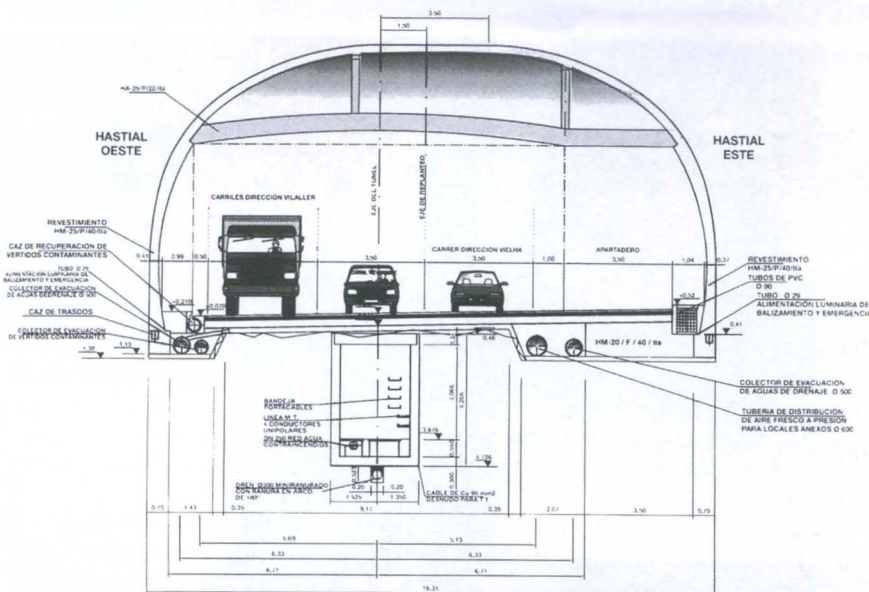
1939- En juriòl de 1939 se reemprenen es trebalhs a un ritme plan important, tant damb obrièrs contractats com damb un contingent de presoèrs de guèrra.

1941- 25 de gèr, entàs 2 ores e quinze minutes se prodisc eth cale (traucament) deth Tunèl. Un diari de Barcelona ac condaue atau: "EN LA TARDE DE AYER QUEDÓ TOTALMENTE PERFORADO EL TÚNEL QUE UNE EL VALLE DE ARAN CON EL RESTO DE ESPAÑA".

1948- Se daurís ath transit rodat eth Tunèl de Vielha Alfonso XIII.

Quauques caracteristiques techniques e economiques deth nau Tunèl de Vielha- Joan Carles I

- Sistema de deteccion de huecs.
 - Depòsit d'aigua de 120 m. cubics, ena boca nòrd.
 - Depòsit d'aigua de 540 m. cubics ena boca sud.
 - 25 idrans de colona seca, plaçadi enes refugis de huecs.
 - 25 boques de huecs equipades.
 - 8.673 aspersors d'aigua plaçadi ena vòuta deth tunèl.
 - 67 camares de television (ua cada 100 m.), ath delà des plaçades enes refugis.
 - Megafonia en tot eth tunèl.
- Eth pressupòst actuau deth Tunèl ei un shinhau peth dessus de 143.000.000 d'èuros, enes quaus

Eth nau tunèl serà quate viatges mès gran qu'er actuau, tamb ua amplada totau de 14,02 m. des que 12 m. Serà de cauçada tamb 3 carrils (eth deth miei reversible, encara que d'abituda serà dubèrt en sentit Lhèida).

Era longada deth Tunèl pròpiament dita ei de 5.230 m., e era nautada de 5,29 m.

Era boca nòrd se trape a 1395,8 m. e era boca sud a 1594,7 m., tamb ua pendent maxima deth 4,57%. Dejó deth paviment se dispausarà d'ua galeria de servicis de 3x 2,25 m., ena quau se i plaçarà tot eth cablejat, e eth tuèu d'alimentacion des idrans des refugis de seguretat.

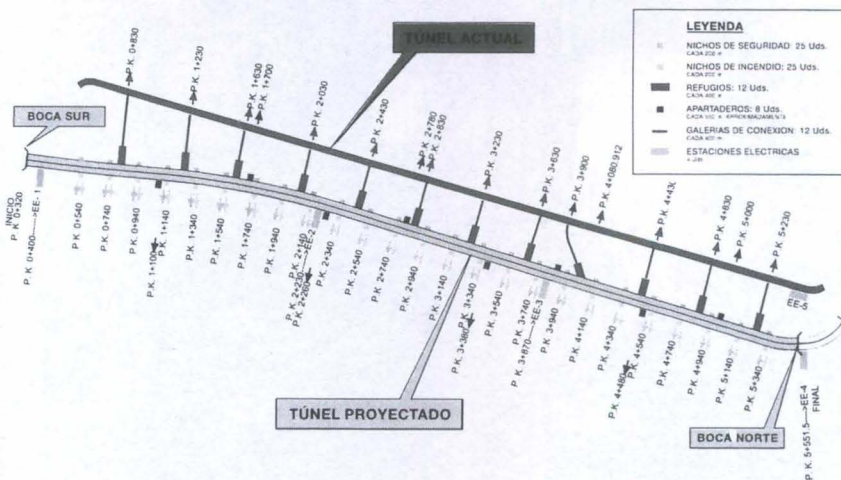
Eth nau Tunèl serà enlumenat tamb 1186 lampades de sòdi.

Coma elements de seguretat cau destacar:

- Refugis de seguretat e contra huecs cada 200 mètres (25 de cada un d'eri).
- Refugis connectats damb es galeries de connexion tamb eth tunèl actuau, cada 400 m. (12 en totau).
- Galeries de connexion tamb eth tunèl vielh, tanben cada 400 m. (12 en totau).
- Apartaders de 30 m. de longada cada 550 m. (8 en totau).

i son incluidi 15.000.000 d'èuros de pressupòst adicionau hijudi dempús ath pressupòst iniciau, entà esvitar er endariment des òbres e incorporar mesures correctores der impacte ambientau, e tot açò a traucers d'un dialòg permanent enter er Ajuntament e era administracion actuanta.

INFRAESTRUCTURAS DE SEGURIDAD

Rebrembes de dus vesins de Vielha-Mijaran que trabalheren enes òbres deth Tunèl de Vielha - Alfons XIII

Fermín Monge de Çó de Sevilla d'Aubèrt, qu'en compde 88, comencèc a trabalhar en tunèl as 16 ans rebrembe qu'era faena ère fòrça dura, non i auie cap era maquinària que i a auè en dia, sonque punteros, pióshes e pales. Rebrembe tanben era mòrt d'un obrier, eth prumèr dia que comencèc a trabalhar, e sustot rebrembe eth dia deth cale, aqueth 25 de gèr de 1941, en què toti es aranesi vedèren complit aqueth sòmni de gèsser deth sòn isolament "de ver era lum, en paraules de Fermín.

Eth siguèc tanben present en cale deth nau tunèl e tan plan que li hèc fòrça illusion.

Florencio Sforcada, de 94 ans de Çó de Palleret de Benos, hè fòrça ans que demore en Vielha, aprenèc er ofici de mecanic en França e, començec a trabalhar en

tunèl en 1935, rebrembe qu'ath començament crobaue ua pesseta ara ora, enquia qu'un dia se li espatlèc eth cotxe ath Sr. Segura, contractista deth tunèl, un "Packard" qu'eth aparièc e alavetz li pugueren era sodada a 330 pessetes ath mès, 11 pessetes cada dia. Rebrembe tanben quan portèren dus compresors de Barcelona a les calec anar a cercar en Vilaller.

Eth dia deth cale, la rebrembe tanben, damb fòrça illusion per part de toti, ditz que entenien es marteths des miners ar aute costat dera darrera pared abantes deth cale, e que se humèc un puro en tot hèr ua grana hèsta ena boca nòrd.

Eth passat dia 2 de març non i podèc estar pr'amor qu'ère dehòra dera Val d'Aran.